

## **Recenze na knihu Mgr. Václava Kruckého:**

### **Vojtova metodika 2. generace s videokompendiem**

**Nakladatelství SVR – společnost pro vývojovou rehabilitaci, Ostrov, 2017, 298 stran.**

**ISBN 978-80-906760-0-8.**

V roce 2017 vychází za podpory Norských fondů publikace, která inovativně doplňuje doposud česky vydané texty, které odborně zpracovávají aktivační systém reflexní lokomoce prof. Dr. Václava Vojty (Vojtovu metodu). Velkoformátová Kruckého monografie na téměř tři sta stranách křídového papíru upoutá bohatstvím ilustrativních fotografií, anatomických nákresů, odkazů na video ukázky a interaktivní prostorové animace. Její páteří a předností jsou podrobně zpracované kazuistické viněty (včetně podrobné kazuistiky morbus Perthes u autorovy dcery), jež kladou důraz na klinické hledisko, názornost a srozumitelnost provádění Vojtovy metody 2. generace (VM2G) a zohledňují perspektivu pacientů i těch, kteří s nimi cvičí (rodiče, partneři, blízcí, domácí terapeuti). Edukativní akcent Kruckého publikace pomáhá porozumět podstatě léčebného působení domácím terapeutům (zejména rodičům postižených dětí), avšak čerpat z ní mohou i studenti, fyzioterapeuti, lékaři nebo sportovní trenéři, zejména pokud jde o praktické rozpracování některých principů Vojtovy metody a přístup k pacientovi. Knihu tvoří čtrnáct kapitol: kromě úvodu do Vojtovy metody a vývojové kineziologie (1. – 4. kapitola), obsahuje pojednání o obecné kineziologii dospělých (5. kapitola), geometrické, (bio)mechanické, anatomické a neurofyziologické aspekty lidského pohybu (6. kapitola), rozpracovává obecnou biomechaniku hybnosti lidského těla (7. kapitola), terapeutické působení Vojtovy metody (8. kapitola), význam centrální koordinace a řízení hybnosti (9. kapitola), objasňuje opravnou funkci motorických programů s použitím počítačové metafory (10. kapitola), biomechaniku a kineziologii pohybu člověka (11. kapitola). Následují kapitoly věnující se etiologii a diagnostice poškození pohybového aparátu (12. kapitola), základním principům Vojtovy metody (13. kapitola), biokybernetickému modelu fungování Vojtovy metody (14. kapitola). V 15. kapitole představuje autor charakteristiku Vojtovy metody 2. generace, v 16. kapitole se věnuje léčbě dětí postižených DMO, v 17. kapitole specifikům léčby dětí a dospělých a v 18. kapitole praxi Vojtovy metody 2. generace. Technické prostředky, které zajišťují optimální provádění Vojtovy metody, shrnuje 19. kapitola. 20. kapitola přibližuje odlišnosti mezi klasickým prováděním Vojtovy metody a Kruckého modifikací do podoby VM2G. Závěrečná 21. kapitola odpovídá na otázky rodičů.

Jaké jsou základní rysy Kruckého rozpracování Vojtovy metody? a) koncepční (3D prostorový model), b) emoční (minimalizace bolesti a distresu dítěte, zavádění terapeutické stimulace vždy v kontextu vztahové vazby a respektující attachmentové potřeby a možnosti dítěte, například podržet si kontinuální představu dobrého a bezpečného rodiče, který se v průběhu stimulací nestává reprezentací špatného, napadajícího, nechránícího rodiče), technické – vyvolání terapeutického reflexu bez nebezpečí vyvolání bolestivých vjemů, manuální stimulaci reflexních zón a bodů prsty nahrazuje elastickými separátory, kterými mírní bolestivé vjemy, zvyšuje komfort bez vlivu na efekt stimulace a umožňuje regulovat intenzitu stimulací a jejich amplifikace (využíváním náklonného lůžka, mnohočetných stimulací, drobné zátěže, labilizačních prvků, adhezivních podložek, terapeutického oblečku).

Jazykový korektor v textu zanechal několik kostrbatých formulací („...při nichž synapse dosahují skrze čtenější specifické aktivování eficientního přenosového vztahu...“) (s. 31). Monografie není akademickou publikací a vyžadovala by bohatší kritickou diskusi, hlubší rozpracování vztahu k dalším postupům vycházejících z Vojtovy metodiky (např. dynamická neuromuskulární stabilizace) a bohatší citační aparát. Východiskem Kruckého práce je však optimální klinická praxe. Autor má na mysli co nejúčelnější využití Vojtovy metody při

zachování spolupracujícího vztahu s malými pacienty a jejich rodiči. Celou knihou se nese apel na včasný záchyt poruch hybnosti a intervenci, a předcházení budoucím bio-psycho-sociálním handicapům a stigmatizaci. Kruckého úpravy, které dovolují intenzivnější a komfortnější terapeutickou stimulaci, rozšiřují spektrum léčitelných stavů za hranice centrální koordinační poruchy kojeneckého věku: nejen na léčbu předškolních dětí i dospělých, ale i seniorů. Aplikace Vojtovy metody u psychosomatických, posttraumatických, postiktových a postoperativních stavů, u pacientů imobilizovaných, trpících neurodegenerativními a chronickými funkčními myoskeletálními a bolestivými poruchami dokládají kazuistické ukázky. Povzbuzující zkušenosti přináší aplikace Vojtovy metody u dětí s poruchami pozornosti, hyperaktivitou, lehkými mozkovými dysfunkcemi a poruchami autistického spektra.

Cenné jsou výpovědi rodičů i samotných pacientů, jejich zkušenost s léčbou, krize a jejich zvládnutí. Kruckého práce zvyšuje kompetenci příbuzných a blízkých pacientů, jejich aktivní spolupráci a převzetí odpovědnosti za léčbu, které rozumí a která jim dává smysl. Moderní koncepce knihy stojí na dokreslujících videozáznamech. Vysvětlovaná témata doplňují QR kódy (a internetové adresy), a umožňují na příslušné webové stránce popisovaného pacienta nebo fenomén přehrát. Pozoruhodná je možnost shlédnout devět dvouhodinových autentických přednášek prof. Václava Vojty z roku 1991, pronesených jako součást semináře pro fyzioterapeuty a lékaře v Praze.

Samotný název Vojtova metoda II. generace (VM2G) odráží kompromisní řešení – pravdivě se hlásí k teorii a technice Vojtovy metody, které respektuje a současně pravdivě označuje metodické inovace. Otevírá širší otázky, týkající se identity Vojtovy metody, jejích hranic a možnosti jejího dalšího klinického vývoje po smrti svého zakladatele. Nikoliv mocenské nebo ideologické argumenty, ale teprve výzkumné studie podle standardních kritérií budou schopny poskytnout odpovědi a porovnat klasický a inovovaný postup Vojtovy metody.

MUDr. David Holub, Ph.D.

Ústav humanitních studií v lékařství, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze  
Fakulta sociálních studií Masarykovy Univerzity v Brně